

Biết Đầu Là Khỏi Điềm Cuốc Dong Chối

Tác Giả: Tràm Cà Mau

Thứ Ba, 04 Tháng 1 Năm 2011 11:41

"...Tro cät thäi đem thä xuäng Thái Bình Däng, đä mä hoà tan vào biän cä, may ra thäm vä thäu tän quä nhà bên kia đäi däng. Đäng chôn tiän xuäng đät. Tiän tiät kiäm đäc đem cúng cho häi tä thiän .."

Mä vä ông Hàn mäi chät, con cháu tä xa đä xô vä chäu tang. Các anh chä em vä cäa ông chän mät cái hòm do nhà quàn đäng, väi giá 12 ngàn đä. Ông Hàn chä đät, bäo khoan quyät đänh, chä ông khäo giá đä. Ông Hàn bình tänh ngäi bên máy vi tinh, läc tìm khäo giá. Bà vä ông thäi chäy lui chäy täi trong phòng khách, đäm chân đänh đäch trên sàn nhà, khóc bù lu bù loa, räi đän day áo ông mà nói:

"Giä näy mà anh còn ngäi đây thông dong khäo giá? Chuyän näy cäp bách. Có phäi mua món hàng gia đäng đâu mà chän chä? Tän kém bao nhiêu anh em chúng tôi cũng chung chäu. Mä chät có mät län. Làm chi cái viäc hà tiän xäu thä?"

Ông anh vä cũng bäi räi nói:

"Giä phút näy, thì nhà quàn ra giá bao nhiêu, mình cũng phäi nhän. Có đät hän ít trăm bäc, cũng không sao. Mình läa chän cái hòm đó, chä hä có ép mình đâu?"

Ông Hàn quay ngoät läi, nói väi giäng cäng rän:

"Ít trăm thì tôi khäo giá làm chi? Phäi ít nhät là mäy ngàn đäng. Có thä tiät kiäm đäc tä 40% đän 60% toàn bä chi phí tang lä. Dù là tiän cäa ai đi näa, tôi cũng không muän phung phí."

Bà vờ thét lên:

“Rồi mua phải thùng hôm giờ mớ, không tốt. Nó đâu đem đến liên cho mình để c, chứ đến bao giờ mớ có? Chờ m trả vì c ma chay. Mà là nhà quán không chịu như n hôm t n n khác đã a t i, thì đem cái hôm đi trả ng ai, tôi nh t đ nh không cho đ trong nhà n y.”

Ông Hàn cười h h , chờ m r i tr i:

“Giờ mớ làm sao để c? Cũng hôm y, cùng hi u, cùng tên, cùng nhà s n xu t. Nhà quán cũng mua t i các n i đó thôi. Rồi c ng thêm chi phí, t i n i, mà tăng giá lên. Ai d i mua thì ráng chịu. Nhà quán cũng không làm gì sai trái. Họ làm th ng mãi, phải ki m cho đ c nhi u t i n i càng t t. Họ ch ng có g t g m ai. Nh ng n u mình mua đ c hôm đúng giá, thì ng i bán s chuyển ngay đ n nhà quán trong vòng 24 gi . Ch c ch n. Theo luật liên bang M , b t bu c nhà quán không đ c t ch i quan tài và các v t đ ng c n thi t cho ng i ch t do thân nhân mua và đem đ n. Tr ng h p đó, nhà quán ch lo các đ ch v tang ma, các l l c mà thôi. Tôi còn phải kêu nhà quán cung c p cho mình b ng ghi giá c c a t ng m c, gọi là FPL (Funeral Price List) theo luật đ nh. Tôi s so sánh thêm giá c c a t ng m c đ ch v đ không b h , tr giá cao, đ t. Bà đ ng lo, n u nhà quán không nh n hôm, thì tôi bán i ki m chút i.”

“Bây giờ không phải là lúc đùa giờ n để c. Anh có ch c hôm để c giao đúng th mình mu n, và trong vòng 24 gi không. Giao cho nhà quán, h tráo hôm khác thì sao? Anh đã có kinh nghiệm nào đâu?”

“Mình có thể đòi hi n di n trong lúc giao hàng, ai mà đánh tráo để c?”

C nhà b c mình, xôn xao vì thái đ k c c c a ông Hàn. M t bà ch v gay g t:

“Có phải vì không là m ru t, nên c u nh n nh , và đòi làm nh ng chuy n trái đ i?”

Ông Hàn hỏi tôi, giọng cộc cằn, giọng: “Này, chớ đừng nói thối. Mày năm nay ai chăm sóc má? Ai đưa má đi bệnh viện, làm đỡ thối giãy tởm, nhức má uống thuốc hàng ngày? Thối ngửi y chớ ai. Thối thì bây giờ má qua đời, tôi không có quyên phò giúp má và cả gia đình này, cả hành tang lo đàng hoàng hơn, ít tốn kém hơn hay sao?”

Ông Hàn gọi mẹ tôi đi, lục lọi tìm tòi trong máy chớ ng hớt sớt, và quăng ra một tờ báo “US News & World Report” và nói:

“Các anh, các chớ đừng c bài “Đừng Chết Trước Khi Đọc Bài Này” (Don’t Die Before You Read This) đi, đừng biếu.”

Vì ông Hàn la lên: “Trời ơi, giọng này còn bợng dờ nào mà đọc báo? Mà nó viết gì? Sao anh không tóm tắt cho bà con nghe, xem có lỗi tại không?”

Ông Hàn chớ m chớ m nói: “Tác giả Miriam Horn viết về chuyện linh mục Henry Wasielewsky. Về linh mục này đã vạch trần cách làm ăn thối u lố lố ng thối n, bóc lột quá đáng cả má t sớt nhà quán trong lúc tang gia bới rới. Đã bợ nhợng nhà quán bớt lố lố ng hãm đả, nhieu lố n kêu đi n thối i lúc nả đêm đòi xin tí huyệ t, không nhợng thối, ông còn bợ cớ nh sát đả a phợng sẵn đui, và cả về Giám Mục đả a phợng cũng đày ông đi xa. Bài báo viết rớt hay, kể rõ một sớt thối đoi n cả nhợng nhà quán thối u lố lố ng thối n.”

Ngợng má t lát, uống hợp nợc xong, ông Hàn nói tiếp: “Tác giả viết thêm rợng, ngợc i ta không có kinh nghiệm, không có thì giờ trong thối i gian cợp bách, không có đợ bình tĩnh khi đang đau buợn, bới rới, cho nên nhà quán và nghĩa đả làm giá rớt cao. Tang quyệ n má t quá, và nghĩ rợng ngợc i chớt chợ có má t lố n, nên giá nào cũng chợ u. Còn kờ giá cợ trong lúc đau buợn này, thì thợ y có cái gì lố n cợ n trong lòng. Trong bài báo nói, giá cái hòm chợ 675 đờ, mà nhà quán đả a giá 3495 đờ, cũng gợ t đợ u chợ p nhợn. Giá xe tang má i giợ vào thối i đó chợ 25 đờ mà tăng lên 200 đờ hay cao hơn nả. Cũng nhợ các món khác nhợ là hoa, bia má, thối p cám ợn vắn vắn, tăng gợ p 3 đợ n 8 lố n. Nợ u giá chợ tăng 100% thôi, là đã là phợc cho tang chợ lố m.”

Ông Hàn cợc i, và tiếp lố i: “Bài báo viết thêm rợng, trợng hợp tang chợ kêu đợ t, hợ nói khéo lố m. Đợ nghợ bợ xác vào thùng giợ y đem chôn sớt đợc rợ hợ n nhieu, tang quyệ n nghe mà xót xa, đau lòng, thối thân, nghĩ rợng mình thợng ngợc i quá cợ không đợ, thối là cợ n rằng chợ u giá cao.”

Bà Hàn hỏi thêm: “Còn gì nữa không?”

“Đây, tác giả viết rõ ràng, có một bà đã khóc và xin bà con bên bè trợ giúp tiền bạc để làm đám tang cho chồng. Nhà quản đòi 995 đô cho cái hòm. Khi có người hỏi sao đắt thế, họ bảo đó là loại hòm đặc biệt. Có người không tin, đi khảo giá, cũng hòm đó, loại đó, thì người sẵn xuýt bỏ ngoài đó là loại rẻ nhất bán ép. Người ta đến phân nản với nhà quản, thì họ giảm giá xuống 50%. Có nhà quản gián tiếp hỏi cho tu sĩ, giáo sĩ, từng người vé máy bay đi chùi, du lịch miễn phí, để họ dành cho nhà quản sắp xếp chồng trình tang lễ. Có thể mua ra giá cao đến 100%. Có thể từng người từng người không, cùng một cái hòm, mà có người đưa giá chỉ 1495 đô, mà người khác cho giá 9910 đô. Một số nhà quản kiếm tiền của thân nhân quá cần dùng, bằng cách bán các phần kiện trong đám ma. Ví dụ người thêm một người kim loại như, hình Đức Mẹ Maria, giá mua chỉ chừng 3 đến 5 đô, mà tính đến một hai trăm. Người ta nghĩ, không dám hỏi về những biểu tượng thiêng liêng nữa.”

Ông Hàn đưa tờ báo cho mọi người và thúc hỏi: “Độc đi, mọi người độc đi để thấy việc tôi làm đây là đúng hay sai. Nếu không biết, thì để cho người khác làm, đừng ngụy biện.”

Vào lúc đó, thì có bà Kim đến. Bà này trước đây làm việc cho nhà quản, bà là trợ lý giám đốc tang lễ, nay đã về hưu. Ông Hàn nhớ biết được của quý, xin bà Kim, yêu cầu giúp đỡ, họ nói đến để làm sao giảm thiểu chi phí đám tang. Bà Kim nghĩ rồi. Với ông Hàn chỉ yêu phân bua:

“Giờ này mà ông xã em còn khảo giá trên mạng để làm tang lễ. Ông này muốn giảm chi phí, vì nhiều nhà quản trợ lý cho giá cao trên trời. Chỉ làm trong nghề, xin đừng giúp tôi em nữa.”

Bà Kim chỉ nói: “Không phải nhà quản nào cũng thiếu lòng thiện, muốn nhân công hỏi tang gia bên rồi mà mọi tiền. Rồi nhiều nhà quản đang hoàng, uy tín, nhưng họ cũng thấy không ngoan, để tìm lợi ích thì đã cho các số kinh doanh của họ. Giá cũng có cao, nhưng cao vào phần, không quá. Nếu họ có đức nghề, quản cáo khách hàng mua thêm một cái, một cái kia, thì là họ trợ lý trong việc kinh doanh kiếm lợi. Với chỉ trợ lý không gọi gọi ai, nhưng ai muốn có những thứ xa xỉ, đắt tiền, mà có khả năng tài chánh, thì tôi sao nhà quản lại bảo họ công hỏi? Nhà quản là người làm trợ lý mãi, kiếm lợi ích, chỉ không phải người làm phần công thiện.”

Ông Hàn nhủ nhủ: “Chẳng có nhiều kinh nghiệm trong ngành này, chúng tôi xin chừa vài lĩm vàng ngọc hòng dấn cho, làm sao đừng giẫm thiêu chi phí chôn cất thân nhân, tránh nhúng sai lĩm tiền kém vô ích.”

Bà Kim cười: “ Sai lĩm lĩn nhứt cựa tang quyển, là không chừa kho giá năm ba nĩ khác nhau. Ngươi ta cho giá nào, thì cũng nhũn, không dám hũi mà cũng không dám mĩc cựa tũ quan tài, cho dũn dũt chũn, và các nghi lĩ tũn kém khác. Sai lĩm kũ tiũp là chũn lĩa nhà quàn. Thũũng chũn gũn nhà, hoũc nũi đã có ngũũĩ quen làm đám tang rũi. Nũu không kho giá vài ba nũi, tang quyển có thũ trũ giá gũp 3 lĩn nũi khác. Ví nhũ cùng viũc mai táng, có nũi cho giá 2500 đô mà chũ khác dũn 6500 đô. Cũng viũc thiũu xác, có nũi chũ 395 đô, mà nũi khác dũn 5600 đô.”

Bà vũ ông Hàn bũn lĩn nói nho nhũ: “Nũu chũ không nói ra đũu đó thì em tũũng ông chũng em là ngũũĩ khũng, gàn dũ, chũũng ách. Nhũng em hũi chũ, thì giũ đũu mà đi kho giá, thân nhân mình chũt rũi, có nũm đó mà chũ đũũc không?”

Bà Kim cười nhũ nhũng:

“ Cũ thũng thũ, đũ xác thân nhân tũi bũnh viũn, nũi đây có đũ phũng lĩnh đũ tũn trũ, không ai đũm xác quũng đũ hoũc gũi hoũ dũn xuũng âm phũ đũi tiũn ngũũĩ chũt. Khi nào tìm đũũc nũi làm tang lĩ tũt, giá cũ xũng đũng, chũu đũũc, thì mũi ký hũp đũng”

Mũt ông rũ trong gia đĩnh xen vào câu chũũn: “Trũũng hũp cũa gia đĩnh tũi, ông bũ vũ a tũt thũ tũi bũnh viũn, thì khoũng mũũĩ phũt sau có nhũn viũn cũa nhà quàn dũn tiũp xũc vũi gia đĩnh, nói là hũ đũũc kũ đũn thoũi đũ đũm thi hài thân nhân quý vũ vũ nhà quàn. Chũng tũi vũ a ngũũc nhiũn, vũ a mũng là tũ nhiũn có ngũũĩ lo cho mình, khũi phũi đũ tìm, chũy ngũũc xũũi trong lúc bũi rũi nũy. Chũ có biũt tũi sao nhà quàn biũt giũi thũ?”

Bà Kim cười: “Có gì lĩ đũu? Nhiũu nhà quàn liũn lĩc mũt thiũt vũi các y-tá trong các khu cũp cũu, hũi sinh. Khi có ngũũĩ qua đũi, thì y tá báo ngay cho nhà quàn biũt. Cũng là chũũn làm ănthũũng tĩnh”

Ông Hàn hỏi: “Làm sao giảm thiểu uđồng chi phí tang táng, mà tang lễ vẫn đđồng trang trọng, bình thđồng?”

Bà Kim nói: “Đđồng gđồng mình lên mua tđồng các mđồng không cđồng thiđồng mà nhà quđồng liđồng kê và khuyđồng cáo. Mua tđồng thiđồng mà thôi. Vòng hoa trên ngđồng, vòng hoa trên quan tài, mình mua chđồng mđồng y chđồng cđồng, nhà quđồng sđồng tính đđồng tđồng gđồng pđồng năm, gđồng pđồng mđồng iđồng nđồng. Nđồng uđồng khôn ngoan, thì làm lđồng tđồng ngđồng niđồng mđồng tđồng iđồng nhà, tđồng iđồng chùa, nhà thđồng. Trang trọng và thân mđồng tđồng hđồng nđồng.”

Bà Hàn lođồng ngđồng hỏi: “Chđồng có mua hòm và đđồng tđồng chđồng thôi, là đđồng đđồng. Còn chi phí gì khác nđồng a chẳng?”

Bà Kim cđồng iđồng: “ Có lđồng ai cũng tđồng ngđồng chđồng tđồng là đđồng nđồng giđồng nđồng nhđồng chđồng nghĩ. Không. Cđồng mđồng y chđồng cđồng thđồng chi phí, tôi kđồng sđồng ra đđồng mà thôi, nghe chán lđồng mđồng. Nđồng yđồng nhđồng, chi phí cđồng bđồng nđồng tđồng iđồng nhà quđồng đđồng bàn đđồng nhđồng viđồng cđồng chđồng tđồng, giđồng yđồng phép chính quyđồng nđồng, khai tđồng, mua hòm, vđồng iđồng tđồng mđồng liđồng mđồng, quách bao quanh hòm đđồng iđồng đđồng tđồng, chuyđồng nđồng xác tđồng nđồng iđồng chđồng tđồng vđồng nhà quđồng, tđồng mđồng xác bđồng ngđồng cách rút hđồng tđồng chđồng tđồng lđồng ngđồng trong ngđồng iđồng ra và bđồng mđồng chđồng tđồng hoá hđồng cđồng vào, trang đđồng mđồng cho ngđồng iđồng chđồng tđồng, áo quđồng nđồng liđồng mđồng, giđồng xác trong phòng lđồng nhđồng, mđồng nđồng phòng viđồng ngđồng thăm, đđồng mđồng xác ra vào, lđồng viđồng ngđồng thăm, thđồng cđồng ăn, giđồng iđồng khát, tđồng chđồng cđồng hành tang lđồng, in chđồng ngđồng trình tang lđồng, cuđồng nđồng tđồng pđồng ghi khách viđồng ngđồng thăm, vòng hoa trên ngđồng cđồng và vòng hoa trên giá, tđồng ngđồng niđồng mđồng tôn giáđồng, ban nhđồng cđồng, xe tang chuyđồng nđồng hòm tđồng nhà quđồng ra huyđồng tđồng mđồng, xe lđồng nđồng chđồng thân nhân theo quan tài, xe chđồng các vòng hoa ra nđồng iđồng chđồng, đđồng tđồng chđồng, đđồng và lđồng pđồng mđồng, chuđồng nđồng bđồng mđồng tđồng bđồng ngđồng đđồng làm lđồng hđồng huyđồng tđồng, cđồng ngđồng uđồng, ghđồng ngđồng iđồng, xđồng pđồng đđồng tđồng viđồng cđồng hđồng huyđồng tđồng, bia mđồng tđồng mđồng, đđồng cáo phđồng, bia mđồng, khđồng cđồng chđồng, đđồng ngđồng bia vân vân, mđồng iđồng mđồng cđồng là tính tđồng iđồng nđồng riêng. Chđồng a kinh nghiđồng mđồng thì tđồng ngđồng chđồng có mua hòm và đđồng tđồng chđồng là xong. Cđồng ngđồng tđồng tđồng cđồng lđồng iđồng, cũng là sđồng tđồng nđồng rđồng tđồng lđồng nđồng, tang gia không ngđồng đđồng cđồng.”

Bà Hàn hỏi: “Thđồng thì mđồng cđồng gì mình có thđồng tđồng chđồng iđồng, không mua?”

“Còn tùy cách lđồng a chđồng nđồng, thđồng ngđồng thì mđồng cđồng nđồng yđồng kéo theo mđồng cđồng kia, nhđồng ngđồng có nhiđồng uđồng mđồng cđồng có thđồng bđồng qua đđồng cđồng. Nđồng uđồng muđồng nđồng tránh nhđồng ngđồng chi phí linh tinh, thì tđồng tđồng nhđồng tđồng là giđồng mđồng bđồng tđồng các nghiđồng tđồng cđồng rđồng mđồng rđồng, nhđồng thăm viđồng ngđồng nhìn mđồng tđồng, làm lđồng tđồng iđồng nhà quđồng. Thân nhân có thđồng làm lđồng tđồng ngđồng niđồng mđồng tđồng iđồng nhà thđồng, chùa hay tđồng iđồng tđồng gia trong khung cđồng nhđồng nghiđồng mđồng trang, và bà con đđồng phđồng iđồng cđồng cđồng nhđồng cđồng thăm viđồng ngđồng. Ngđồng iđồng iđồng quá cđồng đđồng cđồng đđồng a tđồng bđồng nhđồng viđồng nđồng đđồng nđồng nhà quđồng, rđồng iđồng thđồng ngđồng ra huyđồng tđồng mđồng. Ngày nay, nhiđồng uđồng gia đđồng nhđồng tđồng chđồng cđồng tang lđồng đđồng nđồng giđồng nđồng cho ngđồng iđồng iđồng quá cđồng, chđồng riêng trong vòng bà con thđồng tđồng gđồng nđồng gửi thân thiđồng tđồng, không tđồng pđồng bđồng nđồng bè, quan khách, không vòng hoa, không phđồng ngđồng đđồng uđồng”

Bà Hàn cất ngang lòi: “Thì thì không sợ ngườì ta nghe đợ, chệ cườì? Thiên hợ tợ ng gia đình keo kiợ t, bợ n tiợ n, không dám chi tiợ n, hợ c ngườì ta chệ mình nghèo?”

Bà Kim thợ dài: “Quan trợ ng nhợ t là cợ c nguyợ n cợ a ngườì quá cợ. Biết hợ muợ n gì, và mình làm đợ c gì trong khợ năng tài chánh cợ a gia đình. Nhiợ u ngườì chợ t, muợ n tang lợ đợ n giợ n, mà gia đình sợ bợ n bệ bà con dèm pha, phợ i gợ ng mình lên chi tiêu, nợ nợ n, mua lo âu vào thân. Cách tợ t nhợ t, là mợ i ngườì, làm sợ n di chúc, viợ t rợ các cợ c muợ n cợ a mình, trong khợ năng tài chánh có thợ. Chuợ n bợ trợ c khi chợ t mợ t chợ ng trình và lợ i tang lợ mà mình cợ a thích, mong muợ n, và hợ p viợ khợ năng tài chánh sợ n có. Đợ ng đợ gánh nợ ng đề lên vai ngườì còn sợ ng, và đôi khi thợ c hiợ n tang lợ trái viợ ý muợ n cợ a mình. Đợ ng có đợ n miợ ng thợi, không có bợ ng chợ ng, con cháu nhiợ u ngườì quên mà không ai nghe. Khi đợ, gia đình đợ bợ i rợ i, vì kợ muợ n thợ nợ y, ngườì muợ n thợ kia, gậy gợ nhau. Nợ u tang lợ có đợ n giợ n, thì cũng không ngợ i ai chệ cườì. Nợ u nhợ ng ngườì có đợ tiợ n, muợ n hoang phí đem chôn tiợ n xuợ ng đợ t, thì cũng không ai trách móc. Bà nợ i tôi ngày trợ c, muợ n con cháu mợ c áo sợ, thợ t lợ ng rợ m, đép cợ, khóc lóc, nợ m lẫn lợ n cợ n đợ ng xe tang. Thuợ thêm ngườì khóc mợ n làm đợ c tai bàng dân thiên hợ. Thợ y không đợ p, thiợ u vẫn minh. Nghe đợu ông cợ nợ i cợ a tôi chợ t, hòm quàn trong nhà gợ n một năm dài, tiợ p khách viợ ng tang, chôn xong thì bà cợ chợ t vì quá mợ t nhợ c, và gia đình sợ t nghiợ p.”

Ông Hàn hợ i: “Trợ nhợ chúng tôi, có nên viợ t di chúc không? Khi nào là lúc nên viợ t?”

“Trên năm mợ i tuợ i, thì viợ t đợ c rợ i. Nhợ ng ngườì bợ nh nợ ng, nên viợ t ngay là tợ t nhợ t. Tôi biợ t, nhiợ u ngườì Mợ giàu hàng trăm triợ u, khi chợ t cũng muợ n làm đám tang đợ n giợ n, tợ i thiợ u, không cho ai nhìn mợ t, và chợ có vài chợ c thân nhân tham đợ. Trong nghợ, tôi biợ t khá nhiợ u gia đình Viợ t Nam giàu có, khi chợ t cũng chuyợ n xác tợ bợ nh viợ n thợ ng đợ n nhà thiêu luôn, khợ i phợ i qua nhiợ u giai đợ n, nghi thợ c rợ m rà. Rợ i bà con bợ n bệ đợ n nhà làm lợ tợ ng niợ m, nhợ c chuyợ n vui buợ n liên hợ đợ n ngườì quá cợ trong không khí vui vợ, bình thợ ng. Tôi nhợ n mợ nh đợ m nợ y, nợ u không muợ n cho thân nhân bợ i rợ i khi mình qua đợ i, thì mợ i ngườì lợ n tuợ i, nên viợ t sợ n lợ i đợ n dò cho gia đình”

Ông anh lợ n nói: “Theo tôi nghĩ, ngườì Viợ t mình bợ t chợ c Mợ, trợ ng bày mợ t ngườì chợ t cho bợ n bệ thân nhân nhìn lợ n cuợ i trợ c khi đem chôn là mợ t viợ c làm không nên. Vì dù có trang đợ m cách nào đi nợ a, thì khi đợ chợ t, mợ t mạy cũng không còn đợ nhìn nhợ khi còn sợ ng, nợ u không nói là xợ u xí, rợ n rợ n, hợ c hác, tái mét. Cái hình nhợ cuợ i cùng trong trí cợ a bợ n bệ rợ t quan trợ ng. Nợ u không đợ c đợ p đợ, thiợ u sợ ng đợ ng nhợ xợ a, uợ ng vô cùng. Nhiợ u lợ n đi đám tang bà con, tôi thợ y mợ t mạy ngườì chợ t hợ c hác, méo mó, miợ ng vợ u, mợ t sâu, mà cợ buợ n

Biết Đầu Là Khỏi Điếm Cuộc Dong Chối

Tác Giả: Tràm Cà Mau

Thứ Ba, 04 Tháng 1 Năm 2011 11:41

---

và tiếc mãi, giá nhỡ tôi đứng nhìn thấy hình ảnh đó thì hẳn, đừng tôi còn gì mãi trong trí cái khuôn mặt vui tươi, rơn rời, đẹp thắm ngày xưa. Nhưng là nhỡ u ngổ ngi bấn, cớ nhỡ cớ n tên, là tôi mớ ng tởng ra đôi mắt sáng, nở cớ nhỡ hoa tươi, thay đở c bở ng mớ t hình ảnh vêu vào khó nhìn. Tôi cớ muố quên đi, đừng lờ y lờ i hình ảnh đở p đở x a, mà không đở c. Tôi chớ c không ai muố n bở bở n bè nhìn hỡ vớ i mớ t nhan sớ c x u xí cớ. Tuy nhiên, cũng có rớ t ít trớ ng hỡ p, thấy mớ t ngổ ngi chớ t đở p hỡ n khi còn sớ ng. Đó là nhỡ ng trớ ng hỡ p ngổ ngi chớ t chớ a bở bở nh lâu dài, nhan sớ c chớ a bở tàn phá nhỡ u.”

Bà vớ ông Hàn nói: “Theo tôi, thì vì ngổ ngi trang điếm kém, hỡ c chi ít tiển trang điếm, nên ngổ ngi chớ t không đở c đở p”

Bà Kim cớ i lờ n: “Mớ t chiớ c xe Ford đở i cũ, làm sao mà sớ a lờ i thành đở p bở ng chiớ c xe Mercedes đở i mớ i. Tô trát cũng có giớ i hỡ n thôi, ngoớ i trớ mang cái mớ t nớ khác. Theo kinh nghiố m cớ a tôi, thì không phớ i đám tang nào cớ a ngổ ngi Mớ cũng trớ ng bày mớ t ngổ ngi chớ t cho bở n bè nhìn. Nhưng là nhỡ ng ngổ ngi đã đau yớ u bở nh hỡ n lâu ngày, ngay cớ khi chớ a chớ t, hỡ không muố n ai thấy hỡ đã mớ o, hỡ c hác, x u xí cùng cớ c.”

Ông Hàn thêm vào câu chuyớ n; “Khi làm mớ t và trang điếm cho ngổ ngi chớ t, tôi xem chiớ u trong phim tài liớ u, mà sớ. Ngoài vớ c moi hỡ t tim gan phèo phớ i, đở dày, ruớ t non ruớ t già, thấy ngổ ngi ta còn dùng mớ y cây sớ t dài chớ ng nớ a thớ c, to hỡ n chiớ c đũa, xiên tớ trong miớ ng xuớ ng cớ, vào thân, có lờ đở giớ cho cái đở u và xác vớ trí thớ ng. Rớ i cớ t trong nớ u, đở dùng dây kớ m may, xâu hàm trên và hàm đở i lờ i vớ i nhau trong vớ trí bình thớ ng, cho miớ ng khớ i há ra, và may môi lờ i vớ i nhau. Dùng chớ t đở o đở p vào các nớ i cớ n đở p. Sau đó, dùng phớ n, màu, thoa lên mớ t, tớ o thành mớ t lờ p giớ ng nhỡ da thớ ng. Cớ t tóc, cớ o hay tiớ râu lờ i cho đở p. Nớ u mình chớ ng kí n tớ n mớ t khi hỡ làm cho thân nhân mình, thì đau lòng lờ m.”

Ông anh vớ cớ t ngang: “Thôi, thôi, đở ng đở ng nói chuyớ n đó, nghe mà ghê. Khuớ t mớ t, mình không thấy thì đở sớ. Sao không trớ lờ i câu hỡ i chính, là làm thớ nào đở chi phí tang lờ ít tớ n kém nhớ t?”

Bà Kim cớ i: “Cách tớ t nhớ t là thiêu xác, và nớ u thiêu liớ n, chuyớ n xác tớ nớ i chớ t, trớ c tiớ p đở n lò thiêu, tang lờ làm tớ i nhà, không nhìn mớ t, thì đở đở c rớ t nhỡ u chi phí khác nhỡ tớ m liớ m, đở p thuớ c, xem mớ t, thuê phòng, xe tang. Thớ ng phí tớ n chớ trên 1000 đô thôi.”

Bà Kim hỏi thêm ngườ m trà, rồi tiếp: “Có ngườ i nói s nóng, không dám thiêu. Nhưng khi ch t r i, th n kinh đã tê li t, thì đầu bi t chi n a mà nóng hay l nh. N u còn bi t nóng l nh, thì khi n m d i đ t l nh l o, t i om, ch t ch i, ng p , dòi b vi trùng đ c khoét, m t mảy teo rúm, há h c m m mi ng, nhăn răng, khô đét, ho c r a mủn ra, thì có khó ch u h n không? Ch a k đ i u mà ch nghĩa đ a b o là đ t ‘vĩnh vi n’, thì th ng là 49 năm hay 99 năm thôi. Sau đó thì thông cáo trên báo chí là s đ i xác. Con cháu có bao gi đ c đ n cái thông cáo n y, mà có đ c, cũng không bi t đó là m c a thân nhân mình. Bên Âu Châu, có nhi u h m nhà m , x ng ch t đ y, x ng c a hàng trăm v n ngôi m đ c đ ào lên, gom l i, x p đ t hàng tri u mi ng x ng l n l n , r t m thu t. Lu t l nhi u x , ch cho chôn 5 năm hay 10 năm, ho c m y ch c năm thôi. Ph i b c m sau th i gian đó. Ít có n i nào là vĩnh vi n ho c lâu vài ba trăm năm. Ngày nay t i M , ng òi ta càng ngày càng a thích vi c thiêu xác. Các x khan hi m đ t đại nh Nh t, và c Tàu, n Đ , đ u thiêu xác. Ngo i tr nh ng vùng xa xôi, còn gi l i vi c chôn d i đ t. Theo th ng kê năm 2009, thì m i ti u bang sau đây, có t l thiêu xác cao nh t M : Nevada 73.93%, Washington 69.62%, Oregon 69.24%, Hawaii 68.82%, Vermont 65.67%, Arizona 65.60%, Montana 64.81%, Maine 62.75%, Colorado 62.01%, Wyoming 61.76%”

Bà Hàn xen vào: “Ngườ i theo đ o Chúa, có thiêu xác đ c không?”

Bà Kim c i và tiếp l i: “Mãi cho đ n khi Đ c Giáo Hoàng Phao L Sáu tuyên b vi c ho thiêu là không trái v i Giáo Lu t vào năm 1963 và ba năm sau, các linh m c đ c phép làm l cho các đám tang ho thiêu, thì vi c h a táng đ c phát tri n r t mau. Ngày x a giáo h u Thiên Chúa tin r ng, ph i còn xác, đ ch ngày phán xét cu i cùng, mà s ng l i trên thân xác đó. Chì còn đ o Do Thái là c m h a thiêu thôi, vì h cho r ng, tro c t n m trong h , không th “đ t b i tr v l i v i đ t b i đ c”

Ông Hàn b ng bán ra m i bà con, và nói : “Ông anh r tôi k r ng, th i m i ch y qua M m y năm sau 1975, anh em đ ng khoá Võ B Đà L t đi thăm vi ng m t ng i b n đang h p h i vì b nh ung th trong khu ch ch t i Vi n Ph c Hoi. Khi đó, đã s đ u đ c thân, ho c v con còn k t l i i Vi t Nam, b v , không bà con thân thích. Anh em th y ông b n n m thêm thi p, bàn nhau đóng ti n thiêu xác. T ng h n mê man không nghe đ c, nh ng b ng h n m m t ra và nói rõ ràng : “Ông cóc mu n thiêu, s nóng l m. Chôn mà thôi” Đám b n bè gi t mình nhìn nhau. M t ông b n nóng tánh, g n gi ng: “Đ a ti n đây, t i tao chôn cho. Th ng nào cũng rách m p, ti n đầu mà chôn m y.” M t ông b n khác nháy m t, r i nói: “M y mu n chôn cũng đ c, yên tâm đi.” Khi đi ra ngo i, anh b n nói: “ C h a đ i, cho nó yên tâm ch t. Sau khi ch t r i, thì cóc bi t chó gì n a, thiêu hay chôn thì cũng th .” Th i đó, m i đ n M , ng i nào cũng đi làm vi c lao đ ng v i đ ng l ng t i thi u, lo nuôi thân ch a đ , l i lo g i ti n giúp gia đình bên Việt Nam, ti n đầu mà b ra chôn c t b n bè, đòi vi c ngoài kh năng, làm sao mà tho m đ c? N y ch Kim, ch bi t t i sao ngày nay ng i ta chu ng vi c thiêu xác h n là chôn không?”

Bà Kim ăn bánh, uống nước, rồi thông thả nói: “Theo nghiên cứu của các nhà xã hội học, người ta chuộng tiêu tiền chôn vì càng ngày người có học thức càng đông đảo hơn, vì tiêu tiền xác định cuộc sống chúng chấp nhận xem như bình thường, đất chôn không còn dè dặt và rườm rà, tiền tiết kiệm đất đai cho người còn sống, giáo luật không cấm tiêu, tiền lãi, tiền đẻ và tiền tiết kiệm đều có nghĩa thì gửi, gửi mua thì chi phí không cần tiết.”

Một người khác trong gia đình hỏi: “Tôi nghe người già mua trước toàn bộ chi phí tang lễ, tiền đất đai rồi. Khi nằm xuống thì khi bàn cãi lời thôi, và tiền bạc cũng đã thanh toán xong. Gia đình khi phải buồn tâm. Vì mua trước đó, có tiết kiệm, và có lợi ích gì không?”

Bà Kim gật gù: “Mua trước toàn bộ các việc cho đám tang cũng là điều hay. Nhưng phải liệt kê rõ ràng từng danh mục cho mình biết, đừng thiếu khoản nào. Đợi sau này khi phải trả thêm, vì tiết kiệm sót. Cũng có nhà quản lý kỹ thuật chắc thêm chút, khi làm đám tang, nói là hòm lo ngại chi phí và họ có mặt, phải chi mua. Nghe chi mua hòm là đã hết hơn, và chấp nhận trả thêm tiền cho cái hòm đất hơn.”

Ông Hàn hỏi: “Có khi nào mình mua trước, tiền thanh toán hết rồi, mà khi chết, họ chi tiền làm tang ma hay không?”

Bà Kim cười khách: “Chuyện gì cũng có thể xảy ra. Bình thường, thì không có chuyện rồi rồi đó. Người trả khi nhà quản lý đóng cửa, họ đã đi rồi. Kết quả là khi mình đi rồi chi phí quá xa nhà quản lý kỹ thuật làm tang lễ, họ có mình chết thì mất chi phí xa xôi nào đó, mang xác về tiết kiệm chôn là chôn hay tiêu tiền chi trả. Thường thì người chấp nhận không trả lại trước, không chuyện người khác trước. Mua trước cũng có cái lợi, là phí tiền khi phải tăng theo thị giá.”

Cố nhà mẹ bà Kim đi ăn cơm, đi tham dự cuộc họp gia đình và đi theo khách o giá vì tang lễ. Cố gia đình bàn cãi sôi nổi, kẻ mua chôn, người mua tiêu, bà chôn còn mua làm đám tang linh đình, đi các nghi thức rườm rà. Cố nhà cãi nhau thành to tiếng, mãi chiều đi đâu, thì cô Út lấy trong xách tay ra một lá thư, nhìn mẹ người và nói với giọng run run đầy nước mắt:

Bức Thư Là Khổ Lòng Của Ông Chồng

Tên: Trần Cà Mau

Địa chỉ: Ba, 04 Tháng 1 Năm 2011 11:41

"Thưa các anh chị, em muốn cho mẹ có được một đám tang bình thường như mọi người. Em thấy các anh chị quy tụ đông đủ, nhà chúng ta không thiếu tiền, không cần tiền kiêu. Nhưng các anh chị không đồng ý với nhau, có thể sinh ra bất hòa, nên em xin trình lá thư của mẹ gửi cho em từ lâu, để anh chị xem. Đây, em xin đọc lá thư: "...Sau này mẹ chết, thì mẹ vẫn mong các con làm đám tang đơn giản. Không khăn xô, không tang niệm, không để bà con xem mặt, không phúng điếu, không vòng hoa, và mẹ muốn được thiêu xác. Tro cốt thì đem thả xuống Thái Bình Dương, để mẹ hòa tan vào biển cả, may ra thăm về thăm quê nhà bên kia đời đời. Ông chồng thân thiện xuống đất. Tiền tiền kiêu vẫn đem cúng cho hàng tá thần..."

Cố nhà trách cô Út tại sao không đưa là thư ra để đọc, để khi bàn cãi lời thôi, cô khóc mà không trả lời.

Sau khi nghe bà Kim phàn nàn, cố nhà hoàn tất và ký khế hỏa thiêu. Chi phí tang lễ chôn cất do nhà quản lý nghĩa tang công 34,680 đô, chỉ còn tiền 1676 đô bao gồm toàn bộ thuế tài sản, chuyển xác, hỏa thiêu và bình tro đất.

Toàn anh chị em trong gia đình góp thêm tiền, đem tang lễ hàng tá thần 35 ngàn đô. Cố nhà vui mừng, như mọi người. /.

(Tháng 12/2010 như ngày cuối năm mới a d m)